

Силабус курсу

Вікова та педагогічна психологія

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність – 053 Психологія
Освітньо-професійна програма «Психологія»

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

Завідувач кафедри психології та соціальної роботи,
д.психол.н., професор **Гірняк Андрій Несторович**

Контактна інформація

girand@ukr.net, +380961063505

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Вікова та педагогічна психологія» покликана сформувати знання студентів про закономірності психічного розвитку людини на різних вікових етапах її життя; розкрити особливості психічного розвитку та формування особистості у процесі навчання і виховання; забезпечити оволодіння діагностичними та формувальними методами педагогічної та вікової психології й домогтися опанування студентами основними формами, методами і прийомами психолого-педагогічної роботи з наступниками щодо їх розвитку, а також методами самопізнання і саморозвитку. Об'єкт курсу – психокультурний розвиток різновікових груп населення, а його предмет – динаміка та особливості психокультурного розвитку різновікових груп населення.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Предмет і методи вікової та педагогічної психології	Володіти основними поняттями й категоріями педагогічної та вікової психології, окреслити її методи та історичні віхи становлення як наукової дисципліни.	Питання
4 / 4	2. Динаміка психічного розвитку та закономірності формування особистості в онтогенезі	Розуміти динаміку психічного розвитку, умови та закономірності формування особистості в онтогенезі.	Презентації
2 / 2	3. Психічний розвиток дитини дошкільного віку	Усвідомлювати особливості психічного розвитку та закономірності формування людини на вікових етапах немовляти, раннього та дошкільного віку.	Питання
2 / 2	4. Психічний розвиток і формування особистості в молодшому шкільному віці	Рефлексувати особливості психічного розвитку та закономірності формування особи в молодшому шкільному віці.	Реферат, питання

2 / 2	5. Психологічні особливості розвитку та формування особистості в підлітковому віці	Усвідомлювати особливості психічного розвитку та закономірності формування особи в підлітковому віці.	Питання
2 / 2	6. Психологічні особливості становлення особистості в юнацькому віці	Розуміти особливості психічного розвитку та закономірності формування особи в юнацькому віці.	Питання
2 / 2	7. Вік дорослості та особливості розвитку зрілої особистості. Психологія пізнього віку	Рефлексувати особливості психічного розвитку та закономірності формування особи в зрілому та пізньому віці.	Реферати, тести
4 / 4	8. Психологія виховання і самовиховання як цілеспрямованого процесу формування особистості	Опанувати психологічні особливості зовнішнього і внутрішнього впливів на процес формування особистості.	Презентації
2 / 2	9. Психологія сімейного виховання	Розуміти особливості впливу сімейних і родинних взаємин на процес соціалізації підростаючого покоління.	Питання
2 / 2	10. Психологія учіння	Розуміти психологічні особливості ефективного учіння як центрального феномену освітньої діяльності.	Питання
2 / 2	11. Психологія навчання і психологічні умови її оптимізації	Розуміти основні психологічні особливості ефективної передачі наступникам соціокультурного досвіду за індивідуальних, групових і масових форм навчання.	Питання
2 / 2	12. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя	Розуміти ключові психологічні параметри ефективності діяльності педагога як організатора освітнього процесу.	Питання тести

Літературні джерела

1. Василенко Л., Савчин М. Вікова психологія : навч. посіб 5-те вид. перер. і допов. Київ : Академія. 2021. 376 с.
2. Гірняк А.Н. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Вікова та педагогічна психологія» для студентів спеціальностей 053 «Психологія» та 231 «Соціальна робота». Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка», 2022. 116 с.
3. Гірняк А. Н., Гірняк Г. С. Діалогічна взаємодія учасників освітнього процесу, як передумова та гарантія його ефективності. *Guarantees and protection of fundamental human rights as the integral element of integration of Ukraine on the EU : monografia zbiorowa*. Polska : Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 2019. P. 105–117.
4. Гірняк А. Н. Психологічні прийоми формування атракцій як способи налагодження освітньої взаємодії. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. 2018. Т. I, вип. 50. С. 50–57.
5. Ібука Масару. Після трьох вже пізно. Київ : Сварог. 2020. 152 с.
6. Кацавець Р. С. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 112 с.
7. Кері Таніт, Рудкін Анхеред. Про що думає дитина? Практична дитяча психологія для сучасних батьків. Пер. з англ. Т. В. Євлоєвої. Харків : Ранок. 2021. 256 с.
8. Кутіщенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.

9. Патрико Т. Від практики до теорії: шлях становлення вікової психології як самостійної галузі знань. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2019. Випуск 5. С. 42–50.
10. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навч. посіб. для студентів подвійних спеціальностей з психологією. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.
11. Beadle Muriel. *A Child's Mind. How Children Learn During the Critical Years from Birth to Age Five Years*. London : Routledge. 2019. 320 p.
12. *Children's Play. Research Developments and Practical Applications / Edited By Peter K. Smith*. London : Routledge. 2019. 162 p.
13. Drivers of human development: How relationships and context shape learning and development1 / D. Osher et al. *Applied Developmental Science*. 2020. Vol. 24. No.1. P. 6–36. DOI: 10.1080/10888691.2017.1398650.
14. Stern William. *Psychology of Early Childhood. Up to the Sixth Year of Age*. London : Routledge. 2019. 624 p.
15. Struik Arianne. *Treating Chronically Traumatized Children. The Sleeping Dogs Method*. London : Routledge. 2019. 342 p.
16. Vosniadou S. The Development of Students' Understanding of Science. *Frontiers Education*. 2019. DOI: 10.3389/educ.2019.00032.
17. Конвенція про права дитини (1989). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
18. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни “Вікова та педагогічна психологія” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів: поточне тестування та опитування; підсумкове тестування за кожним змістовим модулем; модульна контрольна робота; оцінювання виконання КПІЗ; підсумковий екзамен.

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Використання друкованих та електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
Усне опитування під час занять (7 тем по 5 балів = 35 балів). Модульна робота – 65 балів	Усне опитування під час занять (5 тем по 5 балів = 25 балів). Модульна робота – 75 балів	1. Написання КПІЗ, яке включає: підбір валідних психодіагностичних методик, аналіз та інтерпретація емпіричних даних, оформлення роботи згідно вимог = 60 балів 2. Захист КПІЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 40 балів. У підсумку 80 балів. 2. Розв'язання 10 тестів по 2 бали = 20 балів

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом